

AFTALE MELLEM KONGERIGET DANMARKS REGERING SAMMEN MED
NAALAKKERSUISUT OG AMERIKAS FORENEDE STATERS REGERING OM ÆNDRING
OG SUPPLERING AF OVERENSKOMST AF 27. APRIL 1951 I HENHOLD TIL DEN
NORDATLANTISKE TRAKTAT MELLEM KONGERIGET DANMARKS REGERING OG
AMERIKAS FORENEDE STATERS REGERING OM FORSVARET AF GRØNLAND (1951-
FORSVARS AFTALEN) MED SENERE RELEVANTE TILLÆGS AFTALER RELATERET
HERTIL

Præambel

Kongeriget Danmarks regering (herefter ”Kongeriget Danmark”) sammen med Naalakkersuisut (herefter ”Grønland”) og Amerikas Forenede Staters regering (herefter ”De Forenede Stater”), herefter samlet henvist til som ”parterne” og enkeltvis som en ”part”;

som er bevidste om de rettigheder og forpligtelser, der følger af Den Nordatlantiske Traktat fra 1949, og i betragtning af, at Grønland gennem Kongeriget Danmark har været en del af NATO siden da;

som genkalder sig den lange samarbejdshistorik mellem parterne baseret på deres dybe respekt for demokrati, menneskerettigheder og retsstatsprincippet samt de mere end firs års tætte forsvarssamarbejde mellem dem, som har bidraget til styrkelse af De Forenede Staters, Grønlands og resten af Det Nordatlantiske Traktatområdes sikkerhed og stabilitet;

som genbekræfter Kongeriget Danmarks suverænitet og territoriale integritet og anerkender, at det grønlandske folk udgør et folk i medfør af folkeretten med ret til selvbestemmelse;

som noterer sig, at proceduren for grønlandsk selvstændighed fremgår af § 21 i lov nr. 473 af 12. juni 2009 om Grønlands Selvstyre;

som anerkender parternes respektive forpligtelser og tilsagn i henhold til folkeretten samt nationale retlige rammer, herunder alle nuværende aftaler mellem parterne;

som anerkender behovet for at beskytte Grønlands enestående miljø og genbekræfter artikel VI vedrørende beskyttelse af miljøet i 1991-aftalememorandummet samt 2004-fælleserklæringen;

som anerkender det grønlandske folks økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, herunder vedrørende deres land og deres levemåde, herunder jagt, fiskeri og andre traditionelle, kulturelle, historiske, fremtidige aktiviteter og udviklinger;

som tager i betragtning, at Forsvarsaftalekomplekset har fremmet stabilitet og velfærd i Det Nordatlantiske Traktatområde ved at forene parternes bestræbelser på kollektivt forsvar og bevaret fred og sikkerhed samt udviklet deres kollektive evne til at modstå væbnet angreb;

som anerkender De Forenede Staters uundværlige historiske og igangværende bidrag til sikkerheden og forsvaret af Grønland og resten af Det Nordatlantiske Traktatområde, herunder betydelige ofre og milliarder af dollars henover størstedelen af et århundrede, der går tilbage til før Anden Verdenskrig

og oprettelsen af NATO, og den uerstattelige rolle, De Forenede Staters militær spiller i forsvaret af det grønlandske territorium nu og i fremtiden;

som anerkender genåbningen af det amerikanske konsulat i Nuuk og de amerikanske bidrag til fælles videnskabeligt og uddannelsesmæssigt samarbejde og udveksling, samarbejde om mineraler, samarbejde om økonomisk udvikling og handelsfremme og kulturelle og lokale partnerskaber sammen med Grønland;

som også anerkender Grønlands bidrag til parternes gensidige sikkerhedsinteresser og den deraf følgende deltagelse i risici og ansvar og parternes ønske om et fortsat tæt samarbejde inden for NATO om varetagelse af den nordatlantiske sikkerhed, som det fremgår af 2004-Igalikuaftalen;

som anerkender sikkerhedsudfordringerne i Arktis og Det Høje Nord som følge af øget militær aktivitet fra modstandere og den voksende strategiske interesse i regionen;

som anerkender det fælles mål om mellemfolkelig fred og fredelig sameksistens og respekten for Grønlands vigtige bidrag til dette mål;

som genbekræfter det fælles mål om at maksimere reelle, håndgribelige og substantielle fordele for det grønlandske folk ved forsvarsområderne;

som noterer sig, at sikkerhedssituationen i Arktis er under forandring, og at der er behov for flere indsatser for at varetage sikkerheden der fremover;

som anerkender parternes fælles interesse i at give De Forenede Stater militær adgang til det grønlandske territorium i det omfang, som er nødvendigt for at forsvare Det Nordatlantiske Traktatområde, Grønland og det amerikanske kontinent, herunder gennem etablering af et Golden Dome forsvarssystem; og

som derfor ønsker yderligere at ændre og supplere Forsvarsaftalekomplekset for at styrke det og konsolidere dets permanente karakter,

er hermed enige om følgende:

I.

Formål

Denne aftale, der ændrer og supplerer Forsvarsaftalekomplekset, skal fremme parternes mulighed for at tage ethvert nødvendigt eller hensigtsmæssigt skridt for hurtigt at løse deres individuelle og fælles ansvarsopgaver i Grønland, herunder for at forsvare Det Nordatlantiske Traktatområde, Grønland og det amerikanske kontinent, idet de respekterer det grønlandske samfunds interesser og skaber fordele for det grønlandske samfund.

II.

NATO-engagement

Parterne støtter et stærkere NATO-engagement i Arktis, herunder i forhold til planlægning, tilstedeværelse, øvelser og fælles efterretningsindhentning.

III.

Definitioner

I denne aftale skal følgende udtryk forstås således:

”Den Nordatlantiske Traktat fra 1949” betyder den Den Nordatlantiske Traktat, undertegnet i Washington den 4. april 1949.

”1951-forsvarsaftalen” betyder Overenskomst i henhold til Den nordatlantiske Traktat mellem Kongeriget Danmark og Amerikas Forenede Stater om forsvaret af Grønland, undertegnet i København den 27. april 1951.

”1991-aftalememorandummet” betyder Aftalememorandum mellem Kongeriget Danmarks regering (inklusive Grønlands landsstyre) og Amerikas Forenede Staters regering vedrørende brug af Søndre Strømfjords luftfartsanlæg, Kulusuk flyveplads og andre forhold i forbindelse med De Forenede Staters militære aktiviteter i Grønland, udfærdiget i København den 13. marts 1991.

”2004-Igalikuaftalen” betyder Aftale mellem Kongeriget Danmarks regering inklusive Grønlands landsstyre og Amerikas Forenede Staters regering om ændring og supplerung af 1951-forsvarsaftalen med senere relevante tillægsaftaler relateret hertil, undertegnet i Igaliku den 6. august 2004.

”2004-fælleserklæringen” betyder Fælleserklæring vedr. samarbejde om miljø i Grønland mellem parterne, udfærdiget i Igaliku den 6. august 2004.

”2020-diplomatiske noter” betyder udveksling af diplomatiske noter mellem Kongeriget Danmark og De Forenede Stater vedrørende kontraktindgåelse, dateret den 27. oktober 2020.

“Forsvarsområde” betyder et område i Grønland, hvor USA opretter og/eller driver en militærbase i overensstemmelse med Forsvarsaftalekomplekset.

“Forsvarsaftalekomplekset” betyder 1951-forsvarsaftalen med senere tillægsaftaler og tilhørende ikke-bindende ordninger mellem parterne, som anført i bilag 1.

“Den grønlandske selvstyrelov” betyder lov nr. 473 af 12. juni 2009 om Grønlands Selvstyre.

“Det Permanente Udvalg” betyder et udvalg oprettet i henhold til 1991-aftalememorandummet for at lette samråd og udveksling af oplysninger om forhold, der vedrører De Forenede Staters militære tilstedeværelse i Grønland.

“Særligt følsomme sektorer eller aktiviteter” betyder sektorer eller aktiviteter fastlagt til at være særligt følsomme, herunder men ikke begrænset til kritisk infrastruktur og udvinding af ressourcer.

”Territorialfarvandet” betyder det ydre territorialfarvand omkring Grønland som fastlagt i Kongeriget Danmarks lovgivning i overensstemmelse med international havret, som den fremgår af FN’s Havretskonvention.

IV.

Forsvarsområder

Parterne skal gøre bedst mulig brug af procedurerne anført i Forsvarsaftalekomplekset, herunder 1951-forsvarsaftalen og 2004-Igalikuaftalen, som ændret og suppleret heri, for at muliggøre følgende:

- i. De Forenede Stater vil få tilladelse til at modernisere og udvide sine aktiviteter i Pituffik Space Base;
- ii. De Forenede Stater vil få tilladelse til at oprette et yderligere forsvarsområde ved Narsarsuaq og Mestersvig i overensstemmelse med modaliteter og tekniske detaljer, som skal gensidigt aftales mellem parterne;
- iii. De Forenede Stater kan oprette yderligere forsvarsområder i Grønland og styrke dets militære operationer eller faciliteter. Hver part kan identificere behov for et nyt forsvarsområde for forsvaret af Det Nordatlantiske Traktatområde, Grønland og det amerikanske kontinent. Denne part skal fremlægge et forslag, der beskriver det foreslåede forsvarsområdes beliggenhed, omfang, størrelse og aktivitetstyper såvel som andre modaliteter såsom mitigerende foranstaltninger, herunder dem, der er nødvendige for at tage hensyn til 1991-aftalememorandummet og 2004-fælleserklæringen. Parterne skal indkaldes straks til en drøftelse i Det Permanente Udvalg med henblik på at beslutte gennemførelsesforanstaltninger baseret på gensidig aftale. Såfremt der ikke er opnået enighed inden for 90 dage i Det Permanente Udvalg, skal drøftelserne overgå til departementschefsniveau efterfulgt af ministerniveau;

- iv. De Forenede Stater skal i videst muligt omfang tildele grønlandske kilder alle kommercielle kontrakter for varer og tjenesteydelser vedrørende etablering, vedligeholdelse og servicering, herunder men ikke begrænset til konstruktions- og nedtagningsprojekter, af forsvarsområder i Grønland under hensyntagen til disse kilders kapacitet og mulighed for at gennemføre sådanne kontrakter. Med henblik på at sikre kontrakter til grønlandske kilder er parterne enige om opdatering af 2020-diplomatiske noter i overensstemmelse hermed.

V.

Ubemandede militære installationer

Kongeriget Danmark sammen med Grønland skal behandle anmodninger om at oprette ubemandede militære installationer i Grønland uden for forsvarsområder i henhold til fremskyndede myndighedsgodkendelsesprocedurer. Anmodningen skal omfatte et forslag, der beskriver den foreslåede ubemandede militære installations beliggenhed, omfang, størrelse og aktivitetstyper såvel som andre modaliteter såsom mitigerende foranstaltninger, herunder dem, der er nødvendige for at tage hensyn til 1991-aftalememorandummet og 2004-fælleserklæringen. Artikel IV, nr. iv., i nærværende aftale finder anvendelse på etablering, vedligeholdelse og servicering af sådanne ubemandede militære installationer.

VI.

De Forenede Staters militære adgang, basing og overflyvning

I forhold til De Forenede Staters adgang til det øvrige grønlandske territorium (herunder territorialfarvandet) skal følgende gælde:

- i. Med henblik på at sikre en sikker og effektiv drift af forsvarsområderne skal De Forenede Stater for sine skibe og luftfartøjer og sine væbnede styrker samt køretøjer have ret til fri adgang til og færden mellem forsvarsområderne overalt i Grønland, herunder territorialfarvandet, til lands, til søs og i luften. Dette kan også gælde for ubemandede militære installationer under forudsætning af indgåelse af en aftale mellem parterne om modaliteterne herfor på oprettelsestidspunktet.
- ii. De Forenede Staters luftfartøjer har adgang til at overflyve og lande på et hvilket som helst område i Grønland, herunder territorialfarvandet, og De Forenede Stater har for sine skibe undersøisk adgang til og færden i territorialfarvandet, uden andre indskrænkninger end sådanne, hvorom der måtte blive opnået enighed.

- iii. De Forenede Stater har for sine skibe en sådan yderligere adgang til og færden i territorialfarvandet, som parterne bliver enige om på ethvert givent tidspunkt, og som er påkrævet af den militære situation for forsvaret af Det Nordatlantiske Traktatområde, Grønland og det amerikanske kontinent, eller af andre formål, som parterne er enige om.

Disse rettigheder skal udøves på en måde, der i videst muligt omfang respekterer det grønlandske samfund og den grønlandske levemåde, herunder jagt, fiskeri og andre traditionelle, kulturelle, historiske og andre fremtidige aktiviteter.

Det Permanente Udvalg vil regelmæssigt behandle gennemførelsen af denne bestemmelse.

VII.

Forsvarsområders sikkerhed og forebyggelse af spionage

Parterne er enige om, at området i nærheden af et forsvarsområde ikke må anvendes på en måde, der truer forsvarsområdets sikkerhed. For at gennemføre dette har parterne til hensigt at samarbejde om sikkerheden omkring forsvarsområderne. De Forenede Stater skal have ret til at udtrykke betænkelighed vedrørende opførelse, eller ændret brug på en måde, der truer et forsvarsområde, af enhver bygning, facilitet eller installation i nærheden af forsvarsområdet. Efter meddelelse herom skal parterne sammen afgøre, hvilke skridt der kan være nødvendige for at adressere en eventuel trussel.

Parterne skal arbejde sammen for at imødegå spionage i Grønland. Relevante myndigheder i Kongeriget Danmark skal holde tæt kontakt med relevante amerikanske myndigheder og andre partnere i det fulde omfang, som er nødvendigt for at gennemføre denne bestemmelse.

VIII.

Kongeriget Danmarks forsvarsmæssige styrkepositur

Kongeriget Danmark har styrket og vil fortsætte med at styrke sin militære styrkepositur i Arktis gennem en omfattende, multidomæne tilgang, der dækker land-, maritime, luft- og rumkapabiliteter. Gennem forstærket tilstedeværelse, forbedret overvågning og styrket samarbejde og interoperabilitet med NATO-allierede vil Kongeriget Danmark fortsætte med at adressere nye trusler og bidrage til kollektiv stabilitet og sikkerhed i den arktiske region.

IX.

Tredjelandes oprettelse af bemandede eller ubemandede militære installationer

Ingen stat, som ikke er medlem af NATO, må gives tilladelse til at oprette sine egne bemandede eller ubemandede militære installationer i Grønland og ej heller tillades en vedvarende tilstedeværelse af militære styrker i Grønland, medmindre andet er aftalt mellem parterne.

X.

Udenlandske direkte investeringer og andre aktiviteter

I lyset af truslen mod national sikkerhed og offentlig orden som følge af modstanderes øgede indsatser for at udvide indflydelse og kontrol i Grønland er parterne enige om, at stater eller investorer fra en stat, der ikke er medlem af NATO, NATO-partner eller EU-medlemsland, ikke skal have lov til at have (i) kontrol, (ii) betydelig indflydelse eller (iii) adgang til ikke-offentlig information, der kan udgøre en trussel mod national sikkerhed eller offentlig orden, inden for særligt følsomme sektorer eller aktiviteter i det grønlandske territorium (herunder territorialfarvandet), medmindre det er aftalt mellem parterne, at sådanne staters eller investorers aktiviteter ikke udgør en trussel mod national sikkerhed eller offentlig orden.

Dette formål skal sikres af Grønland i tæt samarbejde med myndighederne i Kongeriget Danmark gennem anvendelse af dets nuværende eller fremtidige investeringsscreeningslove.

De relevante myndigheder i Kongeriget Danmark skal konsultere tæt med relevante amerikanske myndigheder og andre partnere. De specifikke modaliteter for denne tætte konsultation skal fastlægges af de relevante myndigheder.

XI.

Aftalens permanente karakter

Denne aftale har ikke nogen slutdato og kan kun ændres ved fælles samtykke i overensstemmelse med artikel XIII i 1951-forsvarsaftalen.

Såfremt Grønland udøver sin ret til selvbestemmelse for at blive selvstændig, skal Kongeriget Danmarks regering og Naalakkersuisut sammen sikre, at den selvstændige grønlandske stat vil (i) give tilsagn om at forblive i NATO, herunder om nødvendigt ved at ansøge om at blive medlem, og (ii) udtrykkeligt påtage sig, fra datoen for selvstændighed, alle de af Kongeriget Danmarks rettigheder og forpligtelser, der følger af nærværende aftale, herunder enhver gennemførelsesaftale eller ordninger mellem parterne, samt Forsvarsaftalekomplekset.

XII.

Ikrafttræden

Nærværende aftale træder i kraft på datoen for en diplomatisk note, der giver De Forenede Stater meddelelse om afslutningen af de nødvendige parlamentariske procedurer i Kongeriget Danmark sammen med Grønland.

Undertegnet i New York den 22. september 2026 i tre eksemplarer på dansk, grønlandsk og engelsk. I tilfælde af uklarhed eller uoverensstemmelse mellem eksemplarerne har den engelske tekst forrang.

For Kongeriget Danmarks regering sammen med
Naalakkersuisut

For regeringen i
Amerikas Forenede Stater

For Kongeriget Danmarks
regering

For Naalakkersuisut

Bilag 1

Væsentligste aftaler i Forsvarsaftalekomplekset omfatter bl.a.:

Hovedaftale:

- Overenskomst af 27. april 1951 i henhold til Den nordatlantiske Traktat mellem Kongeriget Danmark og Amerikas Forenede Stater om forsvaret af Grønland

Tillægsaftaler og tilhørende ikke-bindende ordninger:

- Noteudveksling af 31. maj 1968 mellem Kongeriget Danmarks regering og Amerikas Forenede Staters regering om tillægsaftale til Overenskomsten af 27. april 1951
- Aftalememorandum af 13. marts 1991 mellem Kongeriget Danmarks regering (inklusive Grønlands Landsstyre) og Amerikas Forenede Staters regering vedrørende brug af Søndre Strømfjords luftfartsanlæg, Kulusuk flyveplads og andre forhold i forbindelse med De Forenede Staters militære aktiviteter i Grønland
- Aftalememorandum af 20. februar 2003 mellem Kongeriget Danmarks regering (inklusive Grønlands landsstyre) og Amerikas Forenede Staters regering vedrørende Dundas-området
- Aftale af 6. august 2004 mellem Kongeriget Danmarks regering inklusive Grønlands landsstyre og Amerikas Forenede Staters regering om ændring og supplerung af Overenskomst af 27. april 1951 i henhold til Den Nordatlantiske Traktat mellem regeringerne i Kongeriget Danmark og Amerikas Forenede Stater om forsvaret af Grønland med senere relevante tillægsaftaler relateret hertil
- Fælleserklæring af 6. august 2004 af Kongeriget Danmarks regering inklusive Grønlands landsstyre og Amerikas Forenede Staters regering og vedr. økonomisk og teknisk samarbejde
- Fælleserklæring af 6. august 2004 af Kongeriget Danmarks regering inklusive Grønlands landsstyre og Amerikas Forenede Staters regering vedr. samarbejde om miljø i Grønland
- Fælleserklæring af 28. oktober 2020 om styrket samarbejde i Grønland, noteudveksling af 27. oktober 2020 og Fælles plan for samarbejde mellem USA og Grønland til støtte for vores forståelse i forhold til Pituffik (Thule Air Base) af 28. oktober 2020

Relevante NATO-aftaler:

- Den Nordatlantiske Traktat af 4. april 1949
- Overenskomst mellem deltagerne i Den Nordatlantiske Traktat vedrørende status for deres styrker ("NATO-SOFA-aftalen")